

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ОСВІТНЬО – НАУКОВА ПРОГРАМА

«ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ»

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий

ринок

галузі знань 07 Управління та адміністрування

Кваліфікація: доктор філософії з фінансів, банківської справи та страхування

(2024 рік набору)

Суми – 2024 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми
«Фінанси, банківської справи та страхування»
за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти

Проектна група у складі:

Голова проектної групи, гарант ОП:

д.е.н., професор кафедри
фінансів, банківської справи та страхування

Вікторія БОРИСОВА

Члени проектної групи:

д.е.н., професор, декан факультету
економіки і менеджменту

Маргарита ЛИШЕНКО

д.е.н., професор, завідувач кафедри
економіки і підприємництва
ім. проф. І.М. Брюховецького

Світлана ТЕРЕЩЕНКО

к.е.н., професор, завідувач кафедри
фінансів, банківської справи та страхування

Михайло ГЕЄНКО

к.е.н., доцент кафедри
фінансів, банківської справи та страхування

Ірина САМОШКІНА

Здобувач освіти

Денис ОМЕЛЯНЕНКО

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма для підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» містить обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; перелік компетентностей випускника; нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання; форми атестації здобувачів вищої освіти; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Розроблено проектною групою спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» Сумського національного аграрного університету у складі:

Борисова Вікторія Анатоліївна – керівник проектної групи, доктор економічних наук, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

Лищенко Маргарита Олександрівна – доктор економічних наук, професор, декан факультету економіки і менеджменту;

Терещенко Світлана Іванівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки і підприємництва ім. проф. І.М. Брюховецького;

Гесенко Михайло Миколайович – кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

Самошкіна Ірина Дмитрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

Омеляненко Денис Олегович – аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування.

Профіль освітньо-наукової програми
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

1. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Сумський національний аграрний університет
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії (Philosophy Doctor degree)
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Офіційна назва освітньої програми	Фінанси, банківська справа та страхування
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з фінансів, банківської справи та страхування
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – доктор філософії Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	одиничний, 60 кредитів ЄКТС (освітня складова ОНП), термін навчання 4 роки
Обмеження щодо форм навчання	відсутні
Наявність акредитації	Акредитована
Цикл / Рівень програми	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Передумови	Умови вступу визначаються наявністю ступеня вищої освіти «Магістр» (ОКР «Спеціаліст») та правилами прийому для здобуття вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня ступеню PhD (доктор філософії) в Сумському НАУ.
Мова викладення	Українська
Термін дії освітньої програми	Сертифікат про акредитацію освітньої програми до 01.07.2027 року (започаткована у 2016 році).
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://science.snau.edu.ua/aspirantura/osvitno-naukovi-programi/

2. Мета освітньої програми	
Сформувати у здобувачів здатність розв'язувати значущі проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування, планувати та реалізувати оригінальне наукове дослідження, інтегрувати свою освіту та досвід у професійну діяльність та академічну практику.	
3. Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Галузь знань 07 «Управління і адміністрування» Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Орієнтація освітньо-наукової програми	Освітньо-наукова програма орієнтована на розвиток у здобувачів дослідницьких та викладацьких компетентностей, навичок комунікації. ОНП має академічну орієнтацію. Освітньо-наукова програма містить освітню та наукову складову. <i>Освітня складова програми</i> – 60 кредитів ЄКТС, з яких 45 кредитів ЄКТС – обов'язкові дисципліни за усіма циклами та 15 кредитів ЄКТС дисципліни за вибором аспіранта. <i>Наукова складова програми</i> передбачає здійснення власних наукових досліджень під керівництвом наукового керівника/керівників з оформленням одержаних результатів у вигляді дисертації. Ця складова програми не вимірюється кредитами ЄКТС, а оформляється окремо у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта.
Об'єкт вивчення	Устрій, принципи, механізми функціонування та розвитку фінансових систем.
Цілі навчання	Підготовка фахівців, здатних вирішувати значущі проблеми у сфері фінансової науки та практики, розширювати існуючі знання, планувати та реалізувати наукове дослідження, дотримуючись академічної доброчесності
Теоретичний зміст	Поняття, категорії, теорії і концепції фінансової науки, які визначають тенденції і закономірності функціонування й розвитку фінансів, банківської справи та страхування.
Методи, методики	Методи, методики та технології фінансової науки і практики.
Інструменти	Сучасні інформаційно-аналітичні системи та стандартні, спеціальні й галузеві програмні продукти.
Фокус програми:	Освітньо-наукова програма орієнтована на спеціальну освіту у галузі фінансів, банківської справи та страхування, з фокусом на дослідження проблем розвитку фінансових механізмів забезпечення сталого розвитку.

Особливості програми	<p>Модель підготовки за ОНП передбачає фахову підготовку, орієнтовану на розвиток компетентностей здобувача відповідно до теми його дисертації та напрямів досліджень, що проводяться науковцями університету у поєднанні із загальною підготовкою, що передбачає розвиток навичок командної роботи, академічного письма, викладацьких компетентностей, проектного менеджменту. При цьому фахова підготовка реалізується переважно у вибірковій складовій ОНП, а загальна – переважно в обов’язковій складовій програми.</p> <p>Така модель дозволяє здобувачу розвивати соціальні навички, а також поєднувати власні наукові дослідження з вивченням ОК професійної підготовки.</p>
4. Працевлаштування та продовження освіти	
Працевлаштування	<p>Випускники мають широкі можливості для розвитку кар’єри залежно від їх особистих інтересів, зокрема: наукова, викладацька, експертна, управлінська, адміністративна діяльність у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>Рівень підготовки дозволяє розвивати професійну кар’єру, що базується на стратегічному мисленні та глибоких знаннях у галузі фінансів, банківської справи та страхування (можливі посади згідно «Класифікатора професій ДК 003:2010»: Асистент (2310.2), доцент (2310.1), професор (2310.1), директор (керівник) малого промислового підприємства (фірми) (1312), директор (начальник) організації (дослідної, конструкторської, проектної) (1210.1), директор (начальник) професійного навчально-виховного закладу (професійно-технічного училища, професійного училища і т. ін.) (1210.1), директор (начальник, інший керівник) підприємства (1210.1), директор (ректор, начальник) вищого навчального закладу (технікуму, коледжу, інституту, академії, університету і т. ін.) (1210.1), директор курсів підвищення кваліфікації (1210.1), директор науково-дослідного інституту (1210.1), директор центру підвищення кваліфікації (1229.4), завідувач (начальник) відділу (науково-дослідного, конструкторського, проектного та ін.) (1237.2), завідувач відділення у коледжі (1229.4), завідувач лабораторії (науково-дослідної, підготовки виробництва) (1237.2), молодший науковий співробітник, (2213.1), науковий співробітник (2213.1).</p> <p>Місце працевлаштування: компанії, в тому числі міжнародні, заклади вищої освіти усіх рівнів акредитації, науково-дослідні інститути.</p>

Продовження освіти	Навчання та розвиток у науковій та професійній сферах діяльності, а також інших споріднених галузях наукових знань: підготовка на науковому рівні в докторантурі, дослідницькі гранти та стипендії (у тому числі і за кордоном). Різні форми навчання впродовж життя (як в Україні, так і за кордоном) для підвищення кваліфікації та удосконалення управлінсько-адміністративної, наукової, дослідницької, педагогічної чи іншої діяльності.
5. Викладання та оцінювання	
Підходи до викладання та навчання	<p>Підходи до викладання та навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - активне навчання (інтерактивні методи навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і розвиток системного, креативного та стратегічного мислення; спільне навчання у міждисциплінарних групах; «перевернутий клас» - навчання через викладання (learning by teaching) (педагогічна практика); - навчання через дослідження (в тому числі участь у виконанні бюджетних та госпдоговірних науково-дослідних робіт, участь у дослідницьких проектах); - персоналізоване навчання (Personalized Learning): індивідуальні консультації з науковими керівниками; вибіркові фахові дисципліни).
Система оцінювання	<p>Освітня складова програми. Залежно від основної мети, що реалізується через оцінювання, в Університеті реалізується: сумативне оцінювання – оцінювання ступеня досягнення здобувачем вищої освіти очікуваних результатів навчання в межах освітнього компонента (модуля) чи освітньої програми в цілому. Сумативне оцінювання реалізується відповідно до критеріїв та дозволяє сформулювати судження щодо того, якою мірою студенти досягли очікуваних результатів навчання. Сумативне оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою, з яких 30 балів відводиться на іспит, решта 70 балів викладач розподіляє між видами оцінювання у такий спосіб, щоб вони забезпечили можливість оцінити ступінь досягнення студентом результатів навчання. Формативне оцінювання – «оцінювання, що формує». має на меті дати можливість особі, що навчається, відстежувати свій прогрес у навчанні і виявити напрями його подальшого вдосконалення.</p> <p>Наукова складова програми. Оцінювання наукової діяльності здобувачів здійснюється відповідно до наукового плану аспіранта через:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - проміжні атестації аспіранта у вигляді щорічного звіту про виконання індивідуального плану; - участь у семінарах кафедри, конференціях; - рецензування наукових робіт; - рекомендації наукового керівника; - підготовка та захист дисертаційної роботи.
<p>Форма контролю успішності навчання аспіранта (здобувача)</p>	<p><i>Освітня складова програми.</i></p> <p>Підсумкове оцінювання за освітніми компонентами контроль успішності навчання здобувача проводиться у формі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - екзамен – за результатами вивчення обов’язкових компонент освітньої програми циклу загальнонаукової підготовки, циклу дослідницької підготовки, циклу мовної підготовки, а також циклу спеціальної (професійної) підготовки; - залік – за результатами вивчення всіх інших освітніх компонентів, передбачених навчальним планом. <p><i>Наукова складова програми.</i></p> <p>Наукова складова ОНП передбачає проведення <i>поточної атестації</i> аспірантів на засіданні кафедри двічі на рік. Метою проміжної атестації є оцінювання рівня виконання індивідуального плану, надання здобувачу підтримки і зворотного зв’язку.</p> <p>Метою <i>підсумкової атестації</i> є встановлення відповідності рівня освітньо-наукової підготовки випускників аспірантури вимогам освітньо-наукової програми доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» та завершується публічним захистом дисертації. Захист дисертаційної роботи відбувається прилюдно на засіданні разової спеціалізованої вченої ради.</p> <p>Обов’язковою передумовою допуску до захисту дисертаційної роботи, за умови успішного виконання індивідуального наукового плану, є апробація результатів дослідження та основних висновків на наукових конференціях та їх опублікування у фахових наукових виданнях, згідно з чинними вимогами.</p>
6. Програмні компетентності	
<p>Загальні компетентності</p>	<p>ЗК1. Здатність до саморозвитку та самовдосконалення.</p> <p>ЗК2. Володіння навичками критичного мислення.</p> <p>ЗК3. Здатність працювати в команді, в тому числі міждисциплінарній.</p> <p>ЗК4. Здатність генерувати нові ідеї.</p> <p>ЗК5. Володіння комунікативними навичками, здатність проявляти емпатію</p>

	<p>ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)</p> <p>ЗК7. Здатність володіти українською та англійською мовами.</p> <p>ЗК8. Здатність мотивувати людей рухатися до спільної мети</p> <p>ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК10. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо</p> <p>ЗК11. Здатність до пошуку та оброблення інформації з різних джерел</p> <p>ЗК12. Здатність застосовувати кращі практики у професійній діяльності</p> <p>ЗК13. Здатність проявляти повагу толерантність та повагу до культурної різноманітності.</p>
<p>Спеціальні(фахові, предметні) компетентності</p>	<p>СК1. Здатність критично переосмислювати теоретичні концепції та сучасні наукові здобутки у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>СК2. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології для збору, оброблення та візуалізації даних.</p> <p>СК3. Здатність розширювати концептуальні та методологічні знання на межі теорій фінансів, банківської справи та страхування та концепції сталого розвитку.</p> <p>СК4. Здатність синтезувати комплексні ідеї для вирішення теоретичних і практичних проблем у спеціалізованій сфері фінансів відповідно до теми власного дослідження.</p> <p>СК5. Здатність самостійно планувати, реалізовувати та коригувати процес наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>СК6. Здатність використовувати інструменти дослідження, релевантні до наукового завдання.</p> <p>СК7. Здатність обґрунтувати, спланувати та виконати дослідницький проект.</p> <p>СК 8. Здатність планувати та реалізовувати програми навчальної дисципліни та здійснювати викладання та оцінювання</p>
<p>Програмні результати навчання</p> <p>Після завершення освітньої програми здобувач буде здатен:</p>	
<p>ПРН 1. Демонструвати системний науковий світогляд, раціонально осмислювати виклики, що постають перед наукою у контексті соціально-економічних та екологічних проблем сучасності (етичні дилеми, цінності, глобальні суспільні трансформації).</p> <p>ПРН 2. Розвивати теорії, концепції, моделі та принципи фінансів, банківської справи та страхування, усвідомлюючи економічні, соціальні та екологічні аспекти сталого розвитку та виклики, з якими вони пов'язані.</p>	

- ПРН 3. Узагальнювати наукові дослідження у фінансах, банківській справі і страхуванні, виділяти невіршену частину проблеми та синтезувати нові наукові положення та ідеї поєднуючи фінансову теорію та емпіричні докази.
- ПРН 4. Інтегрувати отримані результати дослідження у логічні структури для вирішення теоретичних і практичних проблем у спеціалізованій сфері фінансів та/або навчанні відповідно до теми власного дослідження.
- ПРН 5. Самостійно обирати та використовувати методи дослідження (економетрії, статистики, моделювання тощо), релевантні до наукового завдання у спеціалізованій сфері дослідження, аргументовано та добросовісно формувати висновки.
- ПРН 6. Чітко та структуровано презентувати складні ідеї українською та іноземною мовою експертам різного рівня, в тому числі інших галузей знань, особам, що навчаються, демонструючи культуру наукового усного і писемного мовлення.
- ПРН 7. Створювати наукові тексти українською та іноземними мовами, дотримуючись принципів академічної добросовісності.
- ПРН 8. Використовувати інформаційні технології під час викладання, навчання та дослідження у роботі з джерелами, збиранні та обробці даних, представленні результатів дослідження
- ПРН 9. Планувати та реалізовувати викладання навчальних дисциплін в межах спеціальності фінанси, банківська справа та страхування, керуючись принципом конструктивного узгодження та студентоцентрованого навчання.
- ПРН 10. Застосувати ключові процеси управління науковими проектами, реалізуючи лідерські та управлінські здібності, ефективні комунікації у науковому середовищі.

7. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Публічний захист дисертації проводиться на засіданні разової ради, яке вважається правоможним за умови участі в ньому повного складу разової ради. Члени разової ради та/або здобувач можуть брати участь у засіданні разової ради за допомогою засобів відеозв'язку в режимі реального часу. Під час атестації здобувача члени разової ради повинні оцінити науковий рівень його дисертації та наукових публікацій з урахуванням дотримання ним академічної добросовісності, а також встановити рівень набуття здобувачем теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Дисертаційна робота доктора філософії передбачає розв'язання актуальної теоретичної та/або практичної проблеми за спеціальністю фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок або на межі спеціальностей і свідчить про здатність здобувача започаткувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процесу ґрунтовного наукового дослідження. Дисертація є результатом самостійної наукової роботи аспіранта, яка має статус інтелектуального продукту на правах. Дисертація виконується державною або англійською мовою.
Вимоги публічного захисту	Обов'язковою передумовою захисту дисертаційної роботи є апробація результатів дослідження та основних висновків на наукових конференціях та їх опублікування у фахових

	наукових виданнях згідно з чинними вимогами та виконання аспірантом його індивідуального навчального плану та плану наукової роботи
8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Науково-педагогічний персонал відповідає вимогам чинного законодавства України. Науково-педагогічні працівники, залучені до реалізації освітньо-наукової програми, є співробітниками Сумського НАУ, що мають відповідний науковий та академічний досвід, залучені до виконання наукових та освітніх проектів. 100% науково-педагогічних працівників задіяних до викладання дисциплін мають наукові ступені та вчені звання, в тому числі 6 докторів наук.
Матеріально-технічне забезпечення	Забезпеченість навчальними приміщеннями, комп'ютерними робочими місцями, мультимедійним обладнанням відповідає потребі. Для реалізації освітньо-наукової програми є спеціалізовані навчально-тренінгові та комп'ютерні лабораторії, зокрема створені в рамках проекту Erasmus+ KA2, обладнані необхідним устаткуванням та програмним забезпеченням (програмний комплекс Diamond FMS, Мастер Тест, комп'ютерна програма «М.Е.Дос», RISE та ін.). Дистанційне навчання реалізовано на платформі Moodle з використання он-лайн конференцій сервісів ZOOM, Google Meet, Teams.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Використання фонду наукових бібліотек ВНЗ м. Суми, Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського, Інтернет ресурсів та авторських розробок науково-педагогічних працівників СНАУ. Здобувачам забезпечується безкоштовний та віддалений доступ до баз даних Scopus і WoS.
9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Національна індивідуальна академічна мобільність реалізується у рамках договорів про встановлення науково-освітнянських відносин для задоволення потреб розвитку освіти і науки: ННЦ ІАЕ, Національний університет біоресурсів і природокористування, Київський авіаційний фаховий коледж .
Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Сумським НАУ та вищими навчальними закладами зарубіжних країн-партнерів, зокрема, угодами про співпрацю з Університетом прикладних наук Вайенштефан (Німеччина), Університетом природничих наук в Празі (Чехія), Університетом природничих наук у Варшаві (Польща), Університетом науки та технологій в провінції Сінсянь (КНР), Самаркандською філією Ташкентського державного економічного університету (Узбекистан), Вірменський національний аграрний університет (Вірменія).

2. Перелік компонент освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонентів ОНП

№ п/п	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практики)	Кількість кредитів	Семестри				Форма підсум. контролю
			1	2	3	4	
1. Обов'язкові навчальні дисципліни							
OK1	Філософія науки	4,0	x				іспит
OK2	Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності	3,0			x		іспит
OK3	Комунікації в науковому середовищі	3,0		x			залік
OK4	Методологія проведення наукових досліджень	3,0		x			залік
OK5	Сучасні концепції у фінансах	3,0	x				іспит
OK6	Емпіричні методи у фінансах	3,0			x		залік
OK7	Реєстрація прав інтелектуальної власності	3,0		x			залік
OK8	Організація і методика проведення навчальних занять	3,0		x			іспит
OK9	Організація підготовки наукових публікацій і написання дисертації	3,0		x			іспит
OK10	Управління науковими проектами	3,0	x				іспит
OK11	Іноземна мова за професійним спрямуванням	4,0	x	x			залік, іспит
OK12	Методика підготовки наукових праць іноземною мовою	3,0			x		іспит
OK13	Педагогічна практика	4,0				x	залік
OK14	Актуальні питання страхування та сталий розвиток	3,0		x			іспит
Разом за усіма циклами основної частини плану		45,0					
2. Вибіркові навчальні дисципліни*							
BK1	Вибіркова дисципліна 1 за спеціальністю	5,0			x		іспит
BK2	Вибіркова дисципліна 2 за спеціальністю	5,0			x		іспит
BK3	Вибіркова дисципліна 3 за спеціальністю	5,0			x		іспит
Усього за вибором аспіранта		15,0					
Разом за циклами нормативної та варіативної частин		60,0					

Рекомендований перелік вибірових компонент:

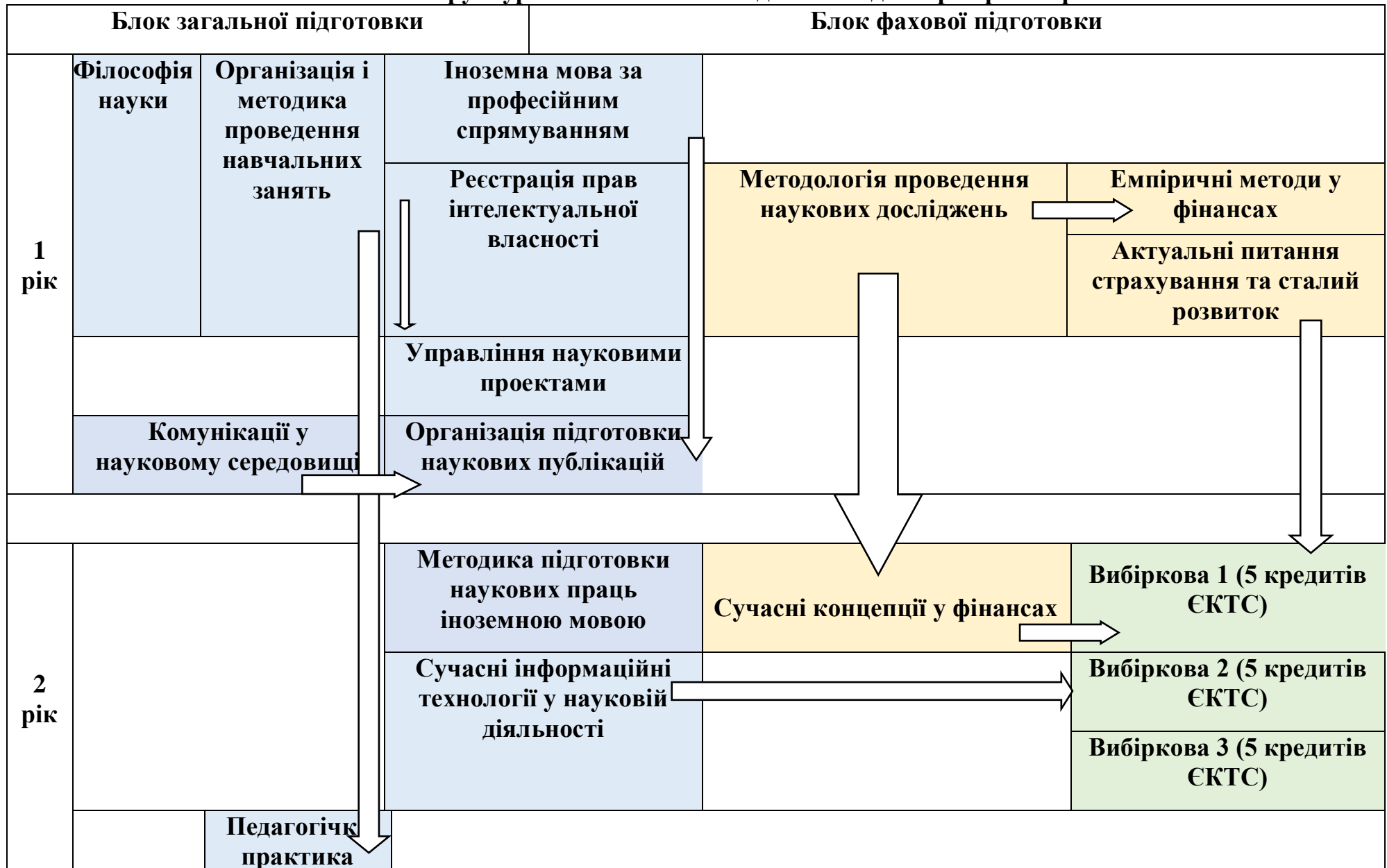
1. Стратегія зелених фінансів і циркулярна економіка.
2. Фінансовий менеджмент агроформувань.
3. Цифрові технології фінансових ринків.
4. Стратегічний та антикризовий фінансовий менеджмент.
5. Управління публічними фінансами.
6. Фінансові системи та цілі сталого розвитку.

*Здобувач вищої освіти (аспірант) обирає 3 (три) із 6 (шести) вибірових навчальних дисциплін із переліку.

2.2. Структурно-логічна схема ОП

Здобувачі вищої освіти мають право на вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти.

2.2. Структурно-логічна схема підготовки докторів філософії

Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

1. Закон України «Про вищу освіту» (від 01. 07. 2014 № 1556-VII). – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Закон України «Про освіту» (від 05. 09. 2017 № 2145-VIII). – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Постанова Кабінету міністрів України від 23. 11. 2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
4. Постанова Кабінету міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>
5. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Наказ МОН України від 13.07.2020 № 918. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0918729-20#Text>
6. Наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15#n36>
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 30. 12. 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти». – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-п>
8. Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти». Наказ Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.03.2021 р. № 610 https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/standarty/2021/03/25/Standart%20na%20hrupu%20profesiy_Vykladachi%20zakladiv%20vyshchoyi%20osvity_25.03.pdf

Інформаційні джерела

1. Національний глосарій 2014-
http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf.
2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG), 2015. https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf
3. Матеріали проекту Tuning
[unideusto.org/tuningeu/images/stories/documents/General_Brochure_Ukrainian_version.p
df](http://unideusto.org/tuningeu/images/stories/documents/General_Brochure_Ukrainian_version.pdf)
4. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації -
http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf.
5. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд -
http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf
6. ISCED (МСКО) 2011 - <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>.

7. ISCED-F (МСКО-Г) 2013 - <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.

8. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів - <http://www.unideusto.org/tuningeu/>).

9. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010 // Вид-во «Соцінформ». – Київ, 2010.

Перелік нормативних документів СНАУ:

1. Кодекс Академічної доброчесності Сумського національного аграрного університету: Затверджено рішенням Вченої ради СНАУ (протокол № 6 від 26.12.2017 року). URL: http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/kodeks_akadem_dobrochesnosti.pdf

2. Положення про організацію освітнього процесу у Сумському національному аграрному університеті: Затверджено рішенням Вченої ради СНАУ від 26.04.2021 року. URL: <https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/polonna.pdf>

3. Положення про освітні програми у Сумському національному аграрному університеті: Затверджено рішенням Вченої ради СНАУ від 15.10.2019 року. URL: <https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/politika-i-proceduri/>

4. Положення про систему забезпечення якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) Сумського національного аграрного університету: Затверджено рішенням Вченої ради СНАУ (протокол № 6 від 26.12.2017 року). URL: http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/polojennya_yakist_osvity.pdf

5. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ: Затверджено рішенням Вченої ради СНАУ (протокол № 6 від 26.12.2017 року). URL: http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/polojennya_plagiat.pdf

6. Положення про організацію вивчення навчальних дисциплін вільного вибору студентів в Сумському НАУ: Затверджено рішенням Вченої ради СНАУ (протокол № 2 від 18.09.2020 року). URL: <https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/disciplini-vilnogo-viboru/polozhennya-pro-organizaciyu-vivchennya-navchalnix-disciplin-vilnogo-viboru-studentiv/>

7. Положення про організацію інтегрованого навчання осіб з особливими освітніми потребами у Сумському національному аграрному університеті. Затверджено рішенням Вченої ради СНАУ (протокол № 11 від 29.05.2018 року). URL: http://docs.snau.edu.ua/documents/education/n_docs/Polojennya_OOOP4758.pdf

8. Положення про дистанційне навчання Сумського національного аграрного університету. Затверджено рішенням Вченої ради СНАУ (протокол № 5 від 29.11.2021 року). URL: <https://snau.edu.ua/navchalnij-viddil/zviti-ta-dokumenti/normativni-dokumenti-2/>

Матриця відповідності компетентностей, визначених ОНП, дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання ЗН1. Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності	Уміння УМ1. спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики УМ2. започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності УМ3. критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей	Комунікація К1. вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому К2. використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях	Відповідальність і автономія ВА1. демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності ВА2 здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення
Загальні компетентності				
ЗК1				ВА2
ЗК2		УМ2, УМ3		ВА1
ЗК3		УМ2	К1	ВА1
ЗК4	ЗН1	УМ3		ВА1
ЗК5			К2	ВА2
ЗК6			К1	ВА1
ЗК7	ЗН1		К1, К2	ВА1, ВА2
ЗК8			К1	ВА1, ВА2
ЗК9		УМ1		ВА1
ЗК10	ЗН1	УМ1, УМ3		ВА1, ВА2
ЗК11		УМ2, УМ3		ВА1, ВА2
ЗК12		УМ2	К1	ВА1
ЗК13			К1, К2	ВА1
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК1	ЗН1	УМ1, УМ3	К2	
СК2		УМ1	К1	
СК3	ЗН1	УМ1, УМ3		ВА2
СК4	ЗН1	УМ1, УМ3	К1, К2	ВА1
СК5		УМ2	К1	ВА1
СК6	ЗН1	УМ1, УМ2		ВА1
СК7		УМ1, УМ2	К1, К2	ВА1
СК8	ЗН1	УМ1, УМ3	К1, К2	ВА1, ВА2

Матриця відповідності визначених ОНП результатів навчання та компетентностей

Програмні результати навчання	Компетентності																				
	Загальні компетентності													Спеціальні (фахові) компетентності							
	ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	ЗК5	ЗК6	ЗК7	ЗК8	ЗК9	ЗК10	ЗК11	ЗК12	ЗК13	СК1	СК2	СК3	СК4	СК5	СК6	СК7	СК8
ПРН1	X	X		X			X			X	X		X	X		X	X				
ПРН2		X		X					X	X	X			X	X	X	X				
ПРН3	X	X		X			X		X		X					X	X	X			
ПРН4					X		X	X				X									
ПРН5		X					X		X		X								X	X	X
ПРН6					X		X						X								X
ПРН7					X	X	X		X												
ПРН8									X			X			X						X
ПРН9								X	X			X	X								X
ПРН10			X		X	X		X				X	X					X		X	

Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньо-наукової програми

	ПРН1	ПРН2	ПРН3	ПРН4	ПРН5	ПРН6	ПРН7	ПРН8	ПРН9	ПРН10
OK1	X					X				
OK2				X				X		
OK3						X				X
OK4			X	X	X					
OK5	X	X	X							
OK6			X		X			X		
OK7				X				X		
OK8				X		X			X	
OK9						X	X	X		
OK10				X						X
OK11						X	X			
OK12				X		X	X			
OK13						X			X	
OK14	X	X	X	X						
BK1*		X	X		X			X		
BK2*		X	X		X			X		
BK3*		X	X		X			X		